

Gonzalo Munévar

Postscriptum (2015) *

Od czasu opublikowania tego artykułu broniłem biologicznego pojęcia jaźni w kilku nowych publikacjach, włączywszy niedawne sprawozdanie z kierowanego przeze mnie badania jaźni wykonanego funkcjonalnym rezonansem magnetycznym (fMRI).¹ Wraz z moją byłą asystentką opublikowałem krótki przegląd mojej koncepcji jaźni.² Gdzie indziej poddałem krytyce także sformułowaną przez António Damásio koncepcję świadomości i jaźni, wskazując, że jego stanowisko jest, przynajmniej z dwóch powodów, nie do utrzymania.³

Biologiczne pojęcie jaźni, które proponuję, jest zatem zgodne z ustaleniami teoretycznymi i wynikami eksperymentów w dziedzinie biologii.

---

* Tekst nadesłany do *Filozoficznych Aspektów Genezy*. Niniejszy tekst stanowi postscriptum do artykułu Gonzalo Munévara, „Naturalistyczne wyjaśnienie wolnej woli (II)”, który ukazał się w poprzednim tomie *Filozoficznych Aspektów Genezy*: Gonzalo MUNÉVAR, „Naturalistyczne wyjaśnienie wolnej woli (II)”, przeł. Radosław Plato, *Filozoficzne Aspekty Genezy* 2014, t. 11, s. 161-184, <http://www.nauka-a-religia.uz.zgora.pl/images/FAG/2014.t.11/art.07.pdf> (20.09.2015). Z języka angielskiego przełożył: Radosław PLATO.

¹ Por. np. Gonzalo MUNÉVAR, „A Darwinian Account of Self and Free Will”, w: Martin H. BRINKWORTH and Friedel WEINERT (eds.), *Evolution 2.0: Implications of Darwinism in Philosophy and the Social and Natural Sciences, The Frontiers Collection*, Springer-Verlag, Berlin — Heidelberg — Dordrecht — London — New York 2012, s. 43-63, doi: 10.1007/978-3-642-20496-8_5 (przekład polski w przygotowaniu); Gonzalo MUNÉVAR, Matthew L. COLE, Yongquan YE, Jie YANG, Yi ZHENG, Uday KRISHNAMURTHY and Mark HAACKE, „fMRI Study of Self vs. Others’ Attributions of Traits Consistent with Evolutionary Understanding of the Self”, *Neuroscience Discovery* 2014, vol. 2, no. 3, s. 1-7, doi: 10.7243/2052-6946-2-3.

² Por. Yi ZHENG i Gonzalo MUNÉVAR, „Jaźń w perspektywie biologicznej”, przeł. Radosław Plato, *Filozoficzne Aspekty Genezy* 2014, t. 11, s. 153-160, <http://www.nauka-a-religia.uz.zgora.pl/images/FAG/2014.t.11/art.10.pdf> (20.09.2015).

³ Por. Gonzalo MUNÉVAR, „Damásio, jaźń i świadomość”, przeł. Radosław Plato, *Filozoficzne Aspekty Genezy* 2015, t. 12, s. 305-320, <http://www.nauka-a-religia.uz.zgora.pl/images/FAG/2015.t.12/art.01.pdf> (29.11.2015).

Mam zamiar przeprowadzić dalsze badania eksperymentalne mózgu, aby zbadać nie tylko dodatkowe cechy biologicznego pojęcia jaźni, lecz także takie zagadnienia związane z wolną wolą jak uzależnienie. W fazie przygotowań znajdują się trzy kolejne projekty eksperymentalne. Pierwszy dotyczyłby zbadania autoatrybucji u osób autystycznych. Kolejny, analogicznie, zbadalby autoatrybucję u schizofreników, lecz rozszerzałby zakres badań na dodatkowe zadania, takie jak rozpoznawanie ruchów wywołanych przez siebie. Trzeci zaś, wykorzystując technikę fMRI, zbadalby zdolność pacjentów w zaawansowanej fazie choroby Alzheimera do rozpoznawania siebie na fotografiach. Dodatkowe badanie metodą fMRI będzie stanowić próbę ustalenia, jaką rolę odgrywa wyspa (*insula*) przy popełnianiu tak zwanych „błędów hazardzisty” oraz czy istnieje możliwość regulowania tej roli za pomocą medytacji i innych technik.

Gonzalo Munévar